

Ny Valosoa sy hadihady

Filoha Rajoelina Andry

Navadiny ho vely kibay ny velirano nataony

Nanantena fanovàna maro avy amin'izao fitondrana Rajoelina izao ny vahoaka Malagasy tato anatin'ny telo taona nampindramana azy ny fahefana, ka nilazan'itsy voalohany fa hitodika aty Madagasikara ny mason'izao tontolo izao. Nihevitra ihany koa ny maro fa efa tao anatin'ilay IEM (Initiative pour l'Emergence de Madagascar) izany fiovana izany, kanefa na ny anaran'ity "vina" ity aza dia niova ho PEM, nihifo ho « Plan Marshall » indray ary ny zavatra rehetra nitsangana dia tsy hita soritra tao anatin'ireo, fa tandrametaka sy vonjy tavanandro no betsaka. Nanomboka tamin'ny « faminanian » ilay vevivavy breziliiana fa avy eto Madagasikara no hanavotra izao tontolo izao amin'ny valanaretina covid 19 izany. Toa nitodika teto tokoa ny mason'izao tontolo izao satria nisy firenena afrikana vitsivitsy tonga naka ilay CVO. Nidehaka ny filohan'ny Repoblika fa nan-dritra ny tetezamita dia tsy nisy fanampiana azo avy any ivelany kanefa dia nahatsangana fotodrafitsara sy afaka nividys fiaramanidina Airbus roa. Nampanantenena koa ny filoha fa ho lohalaharana eo amin'ny lafiny toekarena i Madagasikara aty Afrika, ka hampindram-bola an'i Comores. Rehefa nitsidika tany amin'ny Faritra Atsimon'ny Nosy Rajoelina Andry dia nanambara ho ren-tany ren-danitra, fa tsy hanao politika intsony raha tsy vitany ny lâlam-pirenena faha-13. Tsy hanainga zipo intsony ny vevivavy satria tsy maintsy vitany ao anatin'ny valo ambinifolo volana ny lâlam-pirenena faha-44. Tsy nisy niraharaha ny tsy fisin-drano tany Atsimo ny fitondrana nifandimby hatramin'ny niverenan'ny fahaleovantena, ka hitarika fantson-drano miainga avy any Avaratra ny fitondrana. Tany amin'ny Faritra Avaratra ny Nosy indray, nampiseho ny fahaizany Rajoelina Andry, fa izy no mifehy ny vidin'ny lavanila maneran-tany, ka hampiakatra izany avo telo heny amin'ny vidin'ny tamin'izany. Hanangana « Tranoben'ny Lavanila » ihany koa ny fitondrana. Tsy an-jaza, hono, ny miady amin'ireo mpanganjara solika, kanefa tsy matahotra izy fa hampiantso azy ireo ary tsy maintsy midina ny vidin'ny solika. Nikaika ny vahoaka fa tsy mitsahatra miakatra ny vidin'ny entana ilaina andavanandro, ka nanome baiko ny minisitry ny varotra izy, nampidina izany tao anatin'ny telo andro. Tezitra tamin'ny minisitry ny Angôvo Rajoelina Andry noho ny faktioran-jiro miakatra kanefa dia tsy misy fitsaharany ny delestazy manerana ny Nosy. Nanome baiko izy araka izany nanitsiana ny faktiora. Manoloana ireo fiovàna sy fampandrosoana nanaovan-dRajoelina Andry velirano tamin'ny vahoaka ireo dia nivadika tanteraka ny lalao, ka vely kibay no

omeny ny nampindrana fahefana azy. Raha ny ady amin'ny valanaretina dia fahafaham-baraka no azo, tsy ho an-dRajoelina Andry ihany, fa ho an'ny Firenena mihitsy. Tsy nahomby tany amin'ireo firenena afrikana ny CVO, ka tsy nisy niverina na nanao komandy intsony izy ireo. Ny filohan'ny Repoblika koa dia nilaza fa tsy mila manao vaksiny, fa ny CVO ihany no nanasitrana azy mianakavy, kanjo famitaham-ba-hoaka toy ny mahazatra azy izany, fa tratra ny lainga rehefa namonjy ny favoriamben'ny Firenena Mikambana, satria efa vita vaksiny izy tamin'ny volana febroary. Ahoana moa no hahafahan'i Madagasikara hampindram-bola an'i Comores kanefa ny laharan'ny Firenena maneran-tany eo amin'ny sehatra toekarena azo faharoa avy any amin'ny farany. Tsy vitan'izany fa ny roambisivifolo isan-jaton'ny vahoaka ato amin'ity Nosy ity dia mahantre avokoa. Efa ela no niandrasan'ny maro ny fametraham-pialan-dRajoelina Andry, satria mandrak'ity ny androany dia tsy mbola vita ny lâlam-pirenena faha-13. Araka izany dia sady tsy olona manaja ny teny nomeny izy, no tsy "homme d'Etat". Tsy mahafehy ny resaka varotra iraisam-pirenena ny filohan'ny Repoblika, hany ka miteniteny foana satria ampa-hadimy ambinifolon'ny vidin'ny tany aloha sisa ny vidin'ny iray kilao amin'ny lavanila ary tsy mbola mitsangana ny "Tranoben'ny Lavanila". Nihesi-tena tsy ho zaza ihany koa izy, ka nihevitra ny nandresy lahatra ny mpaninjara solika, kanjo nahazo fihenana ariary zato ary hay ny fitondrana mbola nanan'ity farany trosa mitentina aman-jatony miliaria ariary ihany koa. Tsy mazava intsony, na tsy mahafehy ireo mpikambana ao amin'ny governemanta ny filoha faratampon'ny mpanatanteraka na ahoana, fa dia tsy mitsaha-miakatra ny vidim-piainana, ka zara raha afa-mihinan-kanina ny sivy folo isanjato Maherin'ny gasy, kanefa ny valo isanjato kosa mihosanosana sy miha-be kibo andro aman'alina ary mandimandina tsy misy toy izany. Mandrak'ity ny androany dia tsy mitsahatra ny delestazy na dia efa voaroaka ny minisitry ny angôvo ary mitandahatra miandry rano manoloana ny paompim-pokonolona aza ny "bidons jaunes" aman-jatony maro. Vita soa aman-tsara kosa ny Kianja Barea Mahamasina raha nandaniana fito ambifitopolo tapitrisa dolara, kanefa ny medaly rehetra moa tsy maintsy misy ivohony, ka mbola misy trosa tsy voaloan'ny fitondrana amin'ny sinoa, izay tsy fanta-tara mazava na eninambinifolo tapitrisa dolara na fito tapitrisa dolara. Izao no tonga amin'ny fitenenana hoe: "teny zato, kabary arivo, fa iray ihany no marina".

Andry Tsiavalona

VOINA TANY SOANIERANA IVONGO

Manodidina ny 80 hatreto no namoy ny ainy

Mbola mitohy hatramin'izao ny fikarohana ireo niharam-boina, tamin'ily loza an-dranomasina ni-tranga tany Soanierana Ivongo faritra Analanjirofo ny alatsinainy teo. Mifarambona manatanteraka izany ny fokonolona, ireo mpamony voina samy hafa, na avy amin'ny fo-loalindahy izany, na avy amin'ny sehatra hafa. Hatreto araka ny vaovao voaray, manodidina ny 80 eo no namoy ny ainy noho ny faharendrehan'ny sambo Francia. Araka ny tatitra azo tamin'ny tapany maraina omaly, tafakatra 114 amin'ireo olona 138 voalaza fa nentin'ilay sambo FRANCIA III, no hita ka tafakatra 50 ireo olona avotra soa amantsara ary 64 kosa no efa tsy misy aina intsony. Mitohy hatrany ny fikarohana, ka

Razana anisan'ny hita omaly.

manamorona ny sisintanin'ny Nosy Sainte-Marie, no misy ireo sambo 02 mpikaroka izay ahitana ny sambon'ny APMF (DIVA) sy ny sambon'ny Marine Nationale (Zodiac). Manampy amin'izany ihany

ko arieo mponina manamorona ny sisintanin'ny Soanierana Ivongo. Entanina hatrany isika rehetra any an-toerana mba hampandre ny manampa-hefana sy ny solontenan'ny APMF akaiky indrindra

raha mahita zavatra hafa-hafa mifanaraka amin'izay. Manantitra ny fiarahamiora amin'ny fianakavian'ireo niharam-boina ihany koa ny gazety Ny Valosoa Vaovao.

Stefy

Politika

Aoka tsy entina mirefarefa ny firenena

Ny tranga niseho farany teto amin'ny firenena, no ohatra azo itarafana mazava tsara fa entina mirefarefa ny fitondrana ny firenena izao. Tsy tsikaritra intsony, ny fenamezan-kasina ny vahoaka Malagasy, izay masi-mandidy sy manana ny zony eto amin'ny taniny. Ny ambara amin'izany, dia ny nanjo ny vahoaka faly tamin'ny fahatongavan'ny filoha Ravalomanan Marc, sy ny fikasan'izy ireo hiara-paly taminy noho ny tsingerrin-taonany. Any amin'ny toerana izay azy manokana "privé" no saika nanatanteraha izany kanefa dia nosakanana. Naparitaka tamin'ny entona lakrimôzenina aza ireo olona saika nandeha hankany amin'io toerana io. Teo ihany koa ny hetsiky ny fikambanana mpiaro ny zon'ny mpanjifa, natao izay nisakanana sy nandravana azy.

Mazava loatra, fa fomba fitantanana firenena mirefarefa izany n'inona n'inona fanazavana, ary ireo trangaroa ireo dia porofo maneho miharihary izany. Aoka hatsahatra izany fomba fitondrana izany, fa efa mahantre mahavariana any ivelany ny Malagasy no mbola atao toy izany koa ny firenena.

Azo ambara mazava fa mena-mitaha ary tsy afaka hilahatra velively mihitsy, ohatra, amin'ireo firenena Nosy rahavavy toa ny Nosy Maoris y Madagasikara mano-loana izany. Vao oviana ny tao amin'io Nosy io no nisy hetsika fidinan'ny vahoaka an-dalambe, fa nisy tsy neken'ny sain'izy ireo, fa nalalaka tamin'izany fanehoan-keviny izany ireo vahoaka Maorisianina. Ilaozan'ny olona lavitra isika eto Madagasikara ary tsy miezaka handroso mihitsy raha ny fahitana ny fihetsik'ireo mpitondra fanjakana sy ireo manam-pahefana eto. Mba resaka poak'aty fotsiny ny an'i Andry Rajoelina, ka mba natao toy ny fanaony, fa ny hoe firenena ho tonga môdely aty Afrika izany, "laviry ny afo ny kitay". Aty amin'ny Ranomasimbe Indiana dia efa tsy lazaina intsony, ny Nosy Kaômôro aza ankehitriny efa mandroso mihamanalavitra miandalana an'i Madagasikara koa. Mam-palahelo isika.

Sôh'son

TONONKALO

ITY NOELY ITY ANIE

Ity Noely ity anie mba ho Noely famonjena ,
Ka ireo olon-tsye mitafy , mosarena , mahonena ,
Dia hahazo izay lazaina fa hoe hanina sahaza ,
Ka ho hainy ny hidera ilay Mpanjaka manan-daza .

Ity Noely ity anie mba ho Noely tena miavaka ,
Ka tsy ho endrika ety ivelany no isehoan'ny mpivavaka .
Fa mba ho asa tena mendrika no irina hilofosany ,
Ary hoezahiny ny hamita ireo adidy tsy totosany .

Ity Noely ity anie mba ho Noely fihavaozana ,
Ka ny toetra tsy mahomby dia avela sy ilaozana .
Ireo lazaina ho mpitarika , ireo 'zay manan-tsai-maranitra ,
Dia hanaiky indray hiverina , hankato an'Andriamanitra .

Ity Noely ity anie mba ho Noely fanafahana ,
Ary hanaiky ireo mpitondra hampiato irony famitahana .
Ka ny teny izay lazainy , tena mba hotanterahiny ,
Dia hifaly ny vahoaka fa ho foana ny ahiahiny .

Ity Noely ity anie mba ho Noely fampihavanana
Ary ireo izay nifandrafy , ho vonona hifanolo-tanana .
Dia ho samy resy lahatra fa ny mihavana no tsara
Sy hany lalana hampivoarana an'i Madagasikara .

SEDERA RAVALISON